

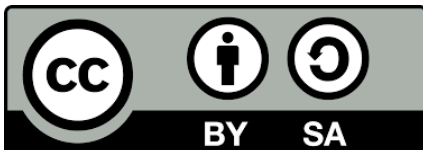
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΑΝΟΙΚΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ψυχολογία Κινήτρων

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΑΙΤΙΑΚΩΝ ΑΠΟΔΟΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Διδάσκουσα: Επίκ. Καθ. Γεωργία Α.
Παπαντωνίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

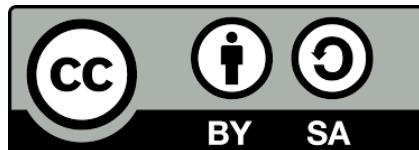
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

Θεματική Ενότητα 9:

**Εφαρμογές των θεωριών αιτιακών
αποδόσεων στη εκπαίδευση**

Θεματική Ενότητα 9

- **Στόχοι:** Η εισαγωγή των φοιτητών στις διαστάσεις των αιτιακών αποδόσεων, καθώς και η εξοικείωσή τους με τις εφαρμογές των αιτιακών αποδόσεων στην εκπαίδευση, σε συνδυασμό με το κίνητρο επίτευξης και τα συναισθήματα.
- **Λέξεις κλειδιά:** Αυτο-ρύθμιση, Διαστάσεις αιτιακών αποδόσεων (δυνατότητα ελέγχου, σταθερότητα, τόπος, ύπαρξη πρόθεσης), Έπαινος.

Αιτιακές αποδόσεις

- Πρόκειται για μία ομάδα κινήτρων που συνδέονται με την αυτο-ρύθμιση, καθώς αναφέρονται στο που αποδίδει το άτομο τις αιτίες της συμπεριφοράς του και της δράσης του.

Διαστάσεις των αιτιακών αποδόσεων

□ Ο τόπος (locus):

- Εσωτερικές αιτίες: η ικανότητα, η προσπάθεια, η προσοχή, η υγεία, η προσωπικότητα, η διάθεση, η επιθυμία, η ομορφιά.
- Εξωτερικές αιτίες: η δυσκολία του έργου, η τύχη, η βοήθεια από άλλους, η αμοιβή, η στάση του άλλου, η εξωτερική εμφάνιση.

□ Η σταθερότητα:

- Σταθερές (δηλαδή με διαρκή δράση) αιτίες: η ικανότητα, η ομορφιά.
- Ασταθείς (ή παροδικές) αιτίες: η διάθεση, η τύχη, η προσπάθεια.
- Η σημασία της διάστασης της σταθερότητας είναι μεγάλη κυρίως στη διαμόρφωση των προσδοκιών για τις μελλοντικές επιτυχίες ή αποτυχίες.

Διαστάσεις των αιτιακών αποδόσεων

□ Η δυνατότητα ελέγχου:

- Αιτίες υπό έλεγχο: η προσπάθεια, οι συνήθειες δουλειάς, οι αποφάσεις των άλλων που κατευθύνονται από εμάς (μέσω λ.χ., δωροδοκίας).
- Αιτίες ανεξέλεγκτες: η ικανότητα, η τύχη, οι αποφάσεις που παίρνουν οι άλλοι, η ψυχοφυσιολογική κατάσταση.

□ Η ύπαρξη πρόθεσης σε μια ενέργεια ή σε ένα αποτέλεσμα:

- Αιτία που εμπεριέχει πρόθεση: η προσπάθεια.
- Αιτίες που δεν εμπεριέχουν πρόθεση: η ικανότητα, η ψυχική διάθεση.
- Η διάσταση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για την απόδοση ευθυνών. Ωστόσο κάποιος μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για ένα αποτέλεσμα μόνο όταν έχει και πρόθεση και έλεγχο της αιτίας.

Εφαρμογές των αιτιακών αποδόσεων

- Είναι φανερό ότι, οι αιτιακές αποδόσεις (ή οι αιτιολογικοί προσδιορισμοί) **παρεμβαίνουν και επηρεάζουν τις σκέψεις των ανθρώπων, τα συναισθήματα που νιώθουν, αλλά και την περαιτέρω συμπεριφορά τους.**
- Επηρεάζουν, δηλαδή, την αυτο-ρύθμιση της μελλοντικής συμπεριφοράς και δράσης μέσα από την ερμηνεία της κατάστασης, τον τονισμό της προσωπικής ευθύνης ή της ευθύνης των άλλων, ή την απόδοση των αποτελεσμάτων στην τύχη.

Εφαρμογές των αιτιακών αποδόσεων

- Για το λόγο αυτόν, οι συνέπειες των αιτιολογικών προσδιορισμών (ή των αιτιακών αποδόσεων) στην καθημερινή ζωή, στις διαπροσωπικές σχέσεις, στην παθολογική συμπεριφορά, αλλά και στην εκπαίδευση, έχουν ερευνηθεί αρκετά.
- Ειδικά στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, οι αιτιακές αποδόσεις έχουν διερευνηθεί σε συνδυασμό με το κίνητρο επίτευξης (βλ. Κωσταρίδου-Ευκλείδη, 2011).

Οι θεωρίες του κινήτρου επίτευξης και των αιτιακών αποδόσεων

- ❑ Είναι συμπληρωματικές η μία της άλλης.
- ❑ Η επιτυχία και η αποτυχία **δεν** είναι η τελική κατάσταση σε μία περίπτωση επίτευξης:
- ❑ **Το άτομο προχωρεί σε συσχέτιση των μαρτυριών που διαθέτει σχετικά με τις επιδόσεις τις δικές του αλλά και των άλλων, τόσο στη συγκεκριμένη κατάσταση όσο και σε παρόμοιες καταστάσεις.**
- ❑ **Με τον τρόπο αυτό καταλήγει να αποδώσει το αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του στον εαυτό του ή σε εξωτερικούς παράγοντες, και να χαρεί ή όχι για αυτό.**

Κίνητρο επίτευξης και αιτιακές αποδόσεις

- Όταν το άτομο, αλλά και πολλοί άλλοι, πετυχαίνουν στο ίδιο έργο, τότε το άτομο θα αποδώσει την επιτυχία του σε εξωτερική αιτία (πχ. στην ευκολία του έργου) και την αποτυχία του σε εσωτερική αιτία (πχ. στην έλλειψη ικανότητας ή προσπάθειας).
- Αντιστρόφως, όταν οι περισσότεροι αποτυγχάνουν, τότε είναι πλέον η αποτυχία που αποδίδεται σε εξωτερική αιτία (πχ. στη δυσκολία του έργου) και η επιτυχία σε εσωτερική αιτία (πχ. στη ικανότητα ή την προσπάθεια).

Κίνητρο επίτευξης και αιτιακές αποδόσεις

Μια σειρά ερευνών του Weiner έδειξε ότι οι άνθρωποι (οι μαθητές) με υψηλό κίνητρο επίτευξης ($M_s > M_{af}$) τείνουν να αποδίδουν την επιτυχία σε εσωτερικούς παράγοντες περισσότερο από ό,τι οι άνθρωποι (οι μαθητές) με χαμηλό κίνητρο επίτευξης ($M_{af} > M_s$).

Αυτό έχει σημαντικές συνέπειες:

- Έπειτα από μια επιτυχία τους οι $M_s > M_{af}$ άνθρωποι (μαθητές) αισθάνονται πολύ θετικά διότι αποδίδουν την επιτυχία στην ικανότητά τους (δηλαδή σε μια αιτία σταθερή, εσωτερική και μη ελέγξιμη). Αυτός είναι ένας προσδιορισμός που στη συνέχεια αυξάνει θετικά το τελικό τους κίνητρο επίτευξης και έτσι τους οδηγεί σε νέες περιστάσεις επίτευξης.

Κίνητρο επίτευξης και αιτιακές αποδόσεις

- Επιπλέον τα άτομα με $M_s > M_{af}$ τείνουν να αποδίδουν την αποτυχία σε ανεπαρκή προσπάθεια (δηλαδή σε μια αιτία μεταβλητή/ασταθή, εσωτερική και ελέγξιμη), προσδιορισμός που διατηρεί ανέπαφη τη θετική εικόνα για τον εαυτό τους.
- Επίσης, έχει βρεθεί ότι οι μαθητές με υψηλό κίνητρο επίτευξης, όταν έχουν τη δυνατότητα επιλογής του συνεργάτη τους για ένα σύνθετο έργο, είναι πιθανότερο να επιλέξουν κάποιον που είναι καλός στο συγκεκριμένο έργο παρά ένα φιλικό συνεργάτη (βλ. Slavin, 2007).

Κίνητρο επίτευξης και αιτιακές αποδόσεις

Ουσιαστικά, οι μαθητές με υψηλό κίνητρο επίτευξης ($M_s > M_{af}$) θέλουν και αναμένουν την επιτυχία και όταν αποτυγχάνουν εντείνουν τις προσπάθειές τους μέχρι να πετύχουν. Επομένως, πρόκειται για μαθητές που τείνουν να επιτυγχάνουν στα σχολικά έργα.

- ❑ Ωστόσο, δεν είναι σαφές ποιο είναι το αίτιο και ποιο τα αποτέλεσμα: Είναι το υψηλό κίνητρο επίτευξης που οδηγεί σε επιτυχία στο σχολείο ή μήπως είναι η επιτυχία στο σχολείο (λόγω ικανότητας ή άλλων παραγόντων) που επιφέρει ως αποτέλεσμα υψηλό κίνητρο επίτευξης?
- Στην πραγματικότητα, το ένα συμβάλλει στο άλλο, αφού αποδίδοντας την επιτυχία τους στην ικανότητά τους αυξάνει, στη συνέχεια, θετικά το τελικό τους κίνητρο επίτευξης και έτσι τους οδηγεί σε νέες περιστάσεις επίτευξης (και πιθανής επιτυχίας).

Κίνητρο επίτευξης και αιτιακές αποδόσεις

Αντιθέτως, οι μαθητές με χαμηλό κίνητρο επίτευξης ($Maf > Ms$) δεν έχουν τέτοιο θετικό συναίσθημα μετά από μία επιτυχία τους, διότι τείνουν να την αποδώσουν σε εξωτερικούς παράγοντες (πχ. στην τύχη ή στην ευκολία του έργου). Συνεπώς, δεν ανανεώνεται το ενδιαφέρον τους για νέες επιτυχίες στο σχολικό πλαίσιο.

- Επομένως, είναι πιθανό να στρέψουν το ενδιαφέρον τους σε άλλα πλαίσια (σε κοινωνικές δραστηριότητες, στον αθλητισμό, ή ακόμη και σε παραβατικά πλαίσια), όπου θα μπορούσαν ίσως να αποδώσουν την πιθανή επιτυχία τους στην ικανότητά τους.
- Οι κοινωνικά αγχώδεις μαθητές αποδίδουν τις επιτυχίες τους περισσότερο στην προσπάθεια (δηλαδή σε μια αιτία μεταβλητή/ασταθή και εσωτερική), παρά στην ικανότητα (δηλαδή σε μια αιτία σταθερή και εσωτερική), και τις αποτυχίες στην κακή τύχη, και στη δυσκολία του έργου (δηλαδή σε εξωτερικές αιτίες).

Κίνητρο επίτευξης και αιτιακές αποδόσεις

- Επίσης, έχει βρεθεί ότι τα κορίτσια αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως λιγότερο ικανό (αιτία σταθερή και εσωτερική) από τα αγόρια, και αποδίδουν την επιτυχία τους εν μέρει και στην τύχη (αιτία μεταβλητή/ασταθής και εξωτερική).
- Αντιθέτως, τα αγόρια αποδίδουν την αποτυχία σε εξωτερικούς παράγοντες (πχ. στη δυσκολία του έργου ή στην τύχη) και σε έλλειψη κινήτρων (πχ. σε ελλιπή προσπάθεια).

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

- Εφόσον οι θεωρίες των αιτιακών αποδόσεων αναφέρονται στο πώς το άτομο αντιλαμβάνεται τις αιτίες της συμπεριφοράς και της δράσης, τόσο της δικής του, όσο και των άλλων, αναγνωρίζουν ότι, στο πλαίσιο της μάθησης, ορισμένα συναισθήματα είναι συνάρτηση της αιτίας στην οποία αποδίδει κανείς το αποτέλεσμα, δηλαδή την επιτυχία ή την αποτυχία του σε ένα έργο (βλ. Κωσταρίδου-Ευκλείδη, 2011).

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

- Αρχικά ο Weiner (1974) απέδωσε μεγαλύτερη θυμική επίπτωση στον προσδιορισμό προσπάθειας, παρά στον προσδιορισμό ικανότητας. Θεώρησε, δηλαδή, ότι οι άνθρωποι στενοχωριούνται περισσότερο όταν η αποτυχία αποδίδεται σε έλλειψη προσπάθειας, παρά σε έλλειψη ικανότητας.
- Αντιθέτως, ο Nicholls (1976) θεώρησε ότι σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν κοινωνικές προδιαγραφές για το τι προσδοκείται, όπως στο σχολείο ή στο επάγγελμα, ο προσδιορισμός ικανότητας είναι ιδιαίτερος σημαντικός επειδή συνδέεται με την προσδοκία για μελλοντικές επιδόσεις.

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

- Έτσι στην περίπτωση αποτυχίας, ο προσδιορισμός προσπάθειας (δηλαδή η μεγάλη προσπάθεια) μπορεί να υπονομεύσει τον προσδιορισμό ικανότητας, πράγμα που οδηγεί σε αρνητικά συναισθήματα για τον εαυτό μας.
- Ο προσδιορισμός προσπάθειας έχει σημαντικότερες επιπτώσεις για τη μελλοντική επίδοση, όταν το άτομο δε συγκρίνει τον εαυτό του με τους άλλους, αλλά έχει εσωτερικά κίνητρα για τον εμπλουτισμό των γνώσεων και των δεξιοτήτων του.

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

- Έρευνες έδειξαν ότι υπάρχει ένα σύνολο συναισθημάτων που εξαρτώνται από το αποτέλεσμα μιας δράσης, ανεξαρτήτως από το αν ο αιτιολογικός προσδιορισμός (δηλαδή η αιτιακή απόδοση) είναι εσωτερικός ή εξωτερικός.
- Π.χ. στην επιτυχία αναφέρθηκαν αισθήματα ευτυχίας, ενώ στην αποτυχία δυσαρέσκεια και απογοήτευση.

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

- Ωστόσο, υπάρχουν και συναισθήματα που συνδέονται με συγκεκριμένους προσδιορισμούς:
  - Η επιτυχία που αποδίδεται σε ικανότητα γεννά αίσθημα ικανότητας και εμπιστοσύνης στον εαυτό.
  - Αντιστοίχως, η αποδιδόμενη σε έλλειψη ικανότητας αποτυχία δημιουργεί αίσθημα ανικανότητας.
  - Η επιτυχία μετά από μακροχρόνια προσπάθεια δημιουργεί αίσθημα χαλάρωσης, ενώ η αποτυχία δημιουργεί αίσθημα ντροπής (ενοχής).
  - Η απόδοση της επιτυχίας στους άλλους γεννά αισθήματα ευγνωμοσύνης, ενώ της αποτυχίας θυμό.
  - Τέλος, η απόδοση της επιτυχίας ή της αποτυχίας στην τύχη δημιουργεί έκπληξη.

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

- Κατά τον Heckhausen (1991), τα συναισθήματα υπερηφάνειας και ντροπής, έπειτα από την επιτυχία ή την αποτυχία, έχουν σχέση με τη διάσταση του ελέγχου σε συνδυασμό όμως και με τον κοινωνικό αντίκτυπο του αιτιολογικού προσδιορισμού που, σύμφωνα με το άτομο, οδήγησε στην επιτυχία ή στην αποτυχία του.

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

- ❑ **Εφόσον το άτομο δεν προσπάθησε αρκετά (αιτία μεταβλητή/ασταθής, εσωτερική και ελέγξιμη) για την επίτευξη του στόχου του, τότε η αποτυχία γεννά αισθήματα ενοχής.**
- ❑ **Εάν όμως το άτομο απέτυχε διότι δεν είχε την ικανότητα (αιτία σταθερή, εσωτερική και μη ελέγξιμη), τότε αποκαλύπτεται μια αδυναμία του ατόμου, η οποία είναι πέρα από τον έλεγχό του, πράγμα που του δημιουργεί αισθήματα ντροπής.**
- ❑ **Η επιτυχία, από την άλλη μεριά, δημιουργεί υπερηφάνεια, εφόσον το άτομο την αποδίδει στον εαυτό του και θεωρεί ότι αυτό τον βάζει σε υπέρτερη θέση έναντι των άλλων.**

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

- **Θυμικές αντιδράσεις δημιουργούνται στο άτομο και από τις αντιδράσεις των άλλων:**
  - Έτσι όταν ο δάσκαλος (ως ένας εξωτερικός κριτής) επαινεί ή τιμωρεί μια αντίδραση του μαθητή του θέλει να επηρεάσει και τη μελλοντική του συμπεριφορά. Γι' αυτό απευθύνεται στον αιτιολογικό προσδιορισμό της προσπάθειας (αιτίας μεταβλητής/ασταθούς, εσωτερικής και ελέγξιμης, η οποία έχει και μελλοντική σημασία).

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

Ωστόσο, παρά την έμφαση στην προσπάθεια, **στον έπαινο ή στην τιμωρία ενυπάρχει και ο προσδιορισμός της ικανότητας**. Αν επαινέσουμε πολύ κάποιον για την επιτυχία του σε ένα εύκολο έργο, τότε του δημιουργούμε την υποψία έλλειψης ικανότητας. Αν, αντιστοίχως, τιμωρηθεί κάποιος για αποτυχία σε ένα δύσκολο έργο, τότε του δημιουργείται η υποψία υψηλής ικανότητας, διότι η προσδοκία ήταν ότι θα τα κατάφερνε στο δύσκολο έργο.

- **Υπάρχει, επομένως, μια αντιστάθμιση προσπάθειας και ικανότητας**. Το ενδιαφέρον είναι ότι το αντισταθμιστικό αυτό σχήμα προσπάθειας και ικανότητας αποκτιέται μετά τα 10-12 χρόνια, όπως έδειξαν έρευνες με παιδιά 4-12 ετών. **Στα μικρά παιδιά 4-9 ετών (νήπια και πρώτης σχολικής ηλικίας) ο έπαινος είναι πάντα ένδειξη ικανότητας**.

Αιτιακές αποδόσεις και Συναισθήματα

- Ωστόσο, η έρευνα που αφορά τη σχέση μεταξύ των διαστάσεων των αιτιολογικών προσδιορισμών και του συναισθήματος δεν έχει καταλήξει ακόμη σε βέβαια αποτελέσματα. Η σημασία του εσωτερικού / εξωτερικού προσδιορισμού είναι μεγάλη αλλά και η διάσταση του ελέγχου και της σταθερότητας συμβάλλει επίσης (βλ. Κωσταρίδου-Ευκλείδη, 2011).
- Για παράδειγμα, η συνθετότητα των αιτιολογικών προσδιορισμών, αλλά και των συναισθημάτων προς τον καθηγητή και το μάθημα, που κάνουν οι φοιτητές όταν παίρνουν καλούς βαθμούς ή, αντιστοίχως, όταν αποτυγχάνουν στην εξέταση του μαθήματος.

Οι κανόνες του αποτελεσματικού επαίνου

- ❑ Δίνεται σε συνάφεια προς την αντίδραση.
- ❑ Προσδιορίζει τις λεπτομέρειες της επίτευξης.
- ❑ Δείχνει αυθορμησία, έχει ποικιλία, και αναδύει σήματα αξιοπιστίας.
- ❑ Αμείβει την επίτευξη συγκεκριμένων κριτηρίων επιτέλεσης (συμπεριλαμβανομένης και της προσπάθειας).
- ❑ Προσφέρει πληροφορίες στους μαθητές για την αξία των επιτευγμάτων τους.
- ❑ Προσανατολίζει τους μαθητές προς την καλύτερη κατανόηση της σχετικής προς το έργο συμπεριφοράς τους και της σκέψης για τη λύση προβλημάτων.

Οι κανόνες του αποτελεσματικού επαίνου

- ❑ Χρησιμοποιεί τις προηγούμενες επιτεύξεις των μαθητών ως πλαίσιο αναφοράς για να περιγράψει τις τρέχουσες επιτεύξεις.
- ❑ Δίνεται ως αναγνώριση μιας άξιας λόγου προσπάθειας ή επιτυχίας σε δύσκολα (για το συγκεκριμένο μαθητή) έργα.
- ❑ Αποδίδει την επιτυχία στην προσπάθεια και την ικανότητα.
- ❑ Υιοθετεί τους εσωτερικούς προσδιορισμούς.
- ❑ Επικεντρώνει την προσοχή των μαθητών στη σχετική με το έργο συμπεριφορά.
- ❑ Εκφράζει την εκτίμηση για τη σχετική με το έργο δράση αφού ολοκληρωθεί η σχετική συμπεριφορά.

Χαρακτηριστικά των πετυχημένων δασκάλων

- ❑ Η προσδοκία ότι θα πετύχουν στη διδασκαλία τους και πως οι μαθητές θα μάθουν.
- ❑ Η ορθή κατανομή του χρόνου του σχολείου σε δραστηριότητες μάθησης.
- ❑ Ο χειρισμός και η επίβλεψη της τάξης είναι συνεχής.
- ❑ Η διευθέτηση των βημάτων της διδασκαλίας είναι τέτοια που ο ρυθμός του μαθήματος να μην είναι ούτε αργός, ούτε πολύ γρήγορος.
- ❑ Η διδασκαλία είναι ενεργητική, με επίδειξη δεξιοτήτων, επεξήγηση εννοιών, δημιουργία συνθηκών συμμετοχής και άσκησης.
- ❑ Η διδασκαλία δε σταματά μέχρι να υπάρξει υπερμάθηση.

Τύποι μάθησης και κίνητρα

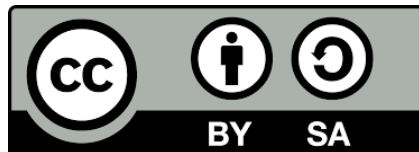
- ❑ Προσέγγιση βάθους: Κίνητρο εσωτερικό
- ❑ Ύφος κατανόησης: Κίνητρο εσωτερικό
- ❑ Επιφανειακή προσέγγιση: Φόβος αποτυχίας
- ❑ Διαδικαστικό ύφος: Φόβος αποτυχίας
- ❑ Στρατηγική προσέγγιση: κίνητρο επίτευξης-εξωτερικό κίνητρο
- ❑ Αποδιοργανωμένες μέθοδοι μελέτης: Κοινωνικό κίνητρο

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Dweck C. S. (1975). The role of expectations and attributions in the alleviation of learned helplessness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 31, 764-685.
- Elliot, S., Kratochwill, T., Littlefield-Cook, J., & Traver, J. (2008). *Εκπαιδευτική ψυχολογία* (Επιμ. Έκδ. Ε. Συγκολλίτου & Α. Λεονταρή). Αθήνα: Gutenberg.
- Heckhausen, H. (1991). *Motivation and action*. Berlin: Verlag.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (2011). *Ψυχολογία κινήτρων*. Αθήνα: Πεδίο.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (2011). *Τα κίνητρα στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Πεδίο.
- Nicholls, J. G. (1976). Effort is virtue, but it's better to have ability: Evaluative responses to perceptions of effort and ability. *Journal of Personality Research*, 10, 306-315.
- Schunk, D. H., Pintrich, P., & Meece, J. (2010). *Τα κίνητρα στην εκπαίδευση* (Επιμ. Έκδ. Ν. Μακρής & Δ. Πνευματικός). Αθήνα: Gutenberg.
- Slavin, R. E. (2007). *Εκπαιδευτική ψυχολογία: Θεωρία και πράξη* (Επιμ. Έκδ. Κ. Μ. Κόκκινος) Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Weiner, B. (1974). *Achievement motivation and attribution theory*. Morristown, NJ: General Learning Press.

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση 1.0 διαθέσιμη εδώ.

[http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1080.](http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1080)

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Διδάσκουσα: Επίκ.
Καθ. Γεωργία Α. Παπαντωνίου. «Ψυχολογία Κινήτρων.
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΑΙΤΙΑΚΩΝ ΑΠΟΔΟΣΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ». Έκδοση: 1.0. Ιωάννινα 2014.

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://ecourse.uoi.gr/course/view.php?id=1080>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

- Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Παρόμοια Διανομή, Διεθνής Έκδοση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη.

- [1] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.